

Vergaderjaar 2018–2019

28 089

Gezondheid en milieu

Nr. 135

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 mei 2019

Het is mijn ambitie om de leefomgeving schoner, gezonder en veiliger te maken en tevens het gevoel van veiligheid te versterken (Kamerbrieven van 5 juni 2018¹ en 19 november 2018²). Hiertoe hanteer ik een driesporen aanpak van voorkomen, beheersen en betrekken. Met deze brief informeer ik u mede namens de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) over een aantal van de in het kader van mijn ambitie ingezette acties: de resultaten van het programma Duurzame Veiligheid 2030 (DV2030), de opbouw van de Safety Delta Nederland (SDN) en de aanpak achterblijvende bedrijven. Tevens informeer ik u over de regeling versterking omgevingsveiligheid (Safety Deals), financiële zekerheid en Modernisering Omgevingsveiligheid (MOV). Ik sluit de brief af met mijn voornemen om een onderzoek te starten naar de bronnen van PFAS, zoals 19 maart jl. met uw Kamer besproken naar aanleiding van de (aangehouden) motie Kröger³.

Programma Duurzame Veiligheid (DV2030)

Ik streef naar een robuuste lange termijn aanpak voor het voorkomen van incidenten. Om die reden werken sinds het najaar van 2016 industrie, wetenschap en overheid in DV2030⁴ samen aan een vitale (petro)chemische industrie zonder noemenswaardige incidenten. De stand van zaken van de vijf DV2030 thema's (duurzaam assetmanagement, een robuust toekomstbestendig Brzo-systeem, transparantie als drijvende kracht, ruimte voor (petro)chemische clusters en hoogwaardige kennis) treft u in bijlage 1⁵. DV2030 zal per 1 juli 2020 beëindigd worden waarna elementen zullen landen in de SDN.

¹ Kamerstuk 28 089, nr. 88

² Kamerstuk 28 089, nr. 95

³ Kamerstuk 30 175, nr. 331

⁴ www.dv2030.nl

⁵ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Safety Delta Nederland (SDN)

Ik zet mij met de partners in DV2030 in om de samenwerking structureel voort te zetten in de nieuwe organisatie SDN. Na het formele startsein voor het opbouwen van deze SDN (High Level bijeenkomst 24 september 2018) werken we hard aan de ambitie om de Nederlandse (petro)chemische industrie tot veiligste ter wereld te maken waarbij Nederland de topregio voor veiligheidsinnovatie is. De eerste belangrijke pijler van de SDN is een robuuste Kennis- en Innovatieagenda Veiligheid. Hiervoor wordt een inventarisatie gemaakt van alle wetenschappelijke onderzoeken naar veiligheid in de (petro)chemie die in Nederland worden gedaan. Inmiddels zijn ook alle lopende veiligheidsgerelateerde initiatieven in Nederland geïnventariseerd. Denkt u hierbij aan samenwerkingsprogramma's als Veiligheid Voorop⁶ en BRZO+⁷. Deze inventarisatie bevestigt dat er op veel fronten gewerkt wordt aan het veiliger maken van de petro(chemie) in Nederland, maar dat een gezamenlijke focus, coördinatie en heldere structuur ontbreken. Met de SDN gaan we voor alle lopende initiatieven een heldere structuur opzetten, een gezamenlijke focus formuleren en de coördinatie handen en voeten geven. Hierbij geven we ook aandacht aan het bereiken van net-niet Brzo-bedrijven. Ik wil daarbij wel meegeven dat het toezicht op Brzo- en net-niet Brzo-bedrijven niet onder de SDN gaat vallen.

Achterblijvende bedrijven

In mijn brief van 19 november 2018 (Kamerstuk 28 089, nr. 95) heb ik de aanpak voor achterblijvende bedrijven geschetst. Deze wordt uitgevoerd door BRZO+. Ik ben verheugd u te kunnen melden dat recent een totaaloverzicht is opgesteld van de huidige instrumenten die door toezichthouders worden ingezet om gedrag van achterblijvende bedrijven te beïnvloeden. Voor elk instrument is de doelgroep, het doel en het gedragsmechanisme waar het instrument op stuurt aangegeven. Dit overzicht wordt in juni a.s. op de site van BRZO+ gepubliceerd (www.brzo-plus.nl) en kan door alle betrokken worden benut voor het invullen van de toezichtstrategie op achterblijvende bedrijven. Verder worden criteria voor een achterblijvend bedrijf opgesteld, omdat regio's verschillende aanduidingen en criteria hiervoor hanteren. Meer helderheid over welke bedrijven achterblijvend zijn, maakt een effectievere gezamenlijke aanpak van deze bedrijven mogelijk.

Uitbreiding regeling versterking omgevingsveiligheid (Safety Deals)

Het doel van de regeling Safety Deals is sinds de inwerkingtreding op 1 oktober 2016 het ondersteunen van initiatieven die bijdragen aan een blijvende versterking van de omgevingsveiligheid in Nederland van industriële activiteiten met gevaarlijke stoffen. Om het bereik van de regeling te vergroten heb ik per 1 april jl. de regeling gewijzigd. Hierdoor kunnen alle industriële ondernemingen die werken met gevaarlijke stoffen of risicovolle processen deelnemen evenals omgevingsdiensten en

⁶ Veiligheid Voorop is het samenwerkingsverband van VNO-NCW, VNCI, VNPI, VOTOB, VHCP, VVVF, VvA, VNCW, Binnenvaart Logistiek NL, Velin, World Class Maintenance, Vereniging Afvalbedrijven, NVDO, VOMI, NVVK en SSVV om een goede veiligheidscultuur te bevorderen bij bedrijven die met gevaarlijke stoffen werken.

⁷ BRZO+ is het samenwerkingsverband van Brzo-omgevingsdiensten, Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Veiligheidsregio's, Waterkwaliteitsbeheerders, Inspectie Leefomgeving en Transport, Openbaar Ministerie en Staatstoezicht op de Mijnen voor de uniforme en integrale aanpak van VTH-taken op het gebied van interne en externe veiligheid met als doel het voorkomen van zware ongevallen bij alle Brzo-bedrijven en bedrijven met een IPPC- 4 installatie.

veiligheidsregio's. Ook zorg ik met de toevoeging van drie nieuwe thema's (duurzaam assetmanagement, transparante sector en hoogwaardige kennis) voor aansluiting bij DV2030. In 2018 zijn onder de regeling Safety Deals 12 aanvragen ingediend met een totaal aangevraagde subsidie van 2,1 miljoen euro op een totaalbudget van 2 miljoen euro. In april 2019 is daarvan 1,9 miljoen euro toegekend. De gehonoreerde aanvragen worden op 1 juni 2019 gepubliceerd op de site van RVO (www.rvo.nl).

Financiële zekerheid

De doelstelling van financiële zekerheidsstelling is helder: als er milieuschade achterblijft na faillissement van een bedrijf, dan moeten de opruimkosten niet voor rekening van de belastingbetaler komen: de vervuiler betaalt. Mede naar aanleiding van de moties van de leden Von Martels en Van Eijs en van het lid Ziengs die de regering verzoeken na te gaan in welke gevallen de risico's het grootst zijn dat overheden voor hoge milieusaneringskosten worden geplaatst als gevolg van faillissement en daarvoor passende voorzieningen te treffen, heeft het IPO geconstateerd dat buiten de majeure risicobedrijven de belangrijkste financiële (milieu)risico's voor de overheid liggen bij afvalbedrijven (Kamerstuk 28 089, nrs. 78 en 86). Met betrekking tot majeure risicobedrijven pleit het IPO voor het vervangen van de huidige kan-bepaling door een moet-bepaling. Dit vanwege de ernst van de risico's van deze activiteiten en het level playing field tussen de bedrijven. Ik heb al eerder aangegeven deze lijn te steunen en ben daarom bezig om voor deze bedrijven een voorstel uit te werken voor verplichte financiële zekerheidsstelling. Met de afvalbedrijven en de bevoegde gezagen ben ik in overleg over het te volgen traject. Dat overleg wordt voor de zomer afgerond. Daarna besluit ik op welke wijze ik het regelgevingstraject zal inrichten. Ik streef naar inwerkingtreding per 1 januari 2021.

Modernisering Omgevingsveiligheid (MOV)

Met de komst van de Omgevingswet blijft het basisbeschermingsniveau (plaatsgebonden risico) gegarandeerd voor iedereen die woont, werkt of recreëert in de omgeving van een risicovolle activiteit. De wijze waarop het groepsrisico wordt benaderd verandert wel door de Omgevingswet. Voor risicobronnen gaan aandachtsgebieden gelden. Dit zijn geografisch afgebakende zones waarbinnen rekening gehouden wordt met levensbedreigende effecten als gevolg van incidenten met gevaarlijke stoffen. Er zijn brand-, explosie- en gifwolkaandachtsgebieden. Aan de hand van deze aandachtsgebieden moet het bevoegd gezag zo vroeg mogelijk bij de voorbereiding van besluiten aandacht hebben voor kleine kansen en mogelijk grote gevolgen van een ongeval met gevaarlijke stoffen en hierover met alle betrokken partijen het gesprek voeren. Met de komst van de Omgevingswet moet het bevoegd gezag een integrale en transparante afweging maken van beschermende maatregelen voor gebouwen en locaties. De ligging van de aandachtsgebieden wordt zichtbaar gemaakt op een digitale kaart die door iedereen kan worden geraadpleegd. Dit is een flinke operatie. Voor ongeveer 800 bedrijven moeten de aandachtsgebieden bepaald worden en voor circa 3.000 bedrijven gaan vaste afstanden gelden. Mijn ministerie helpt het bevoegd gezag om deze aandachtsgebieden voor 2021 op te leveren. Daarnaast bied ik ondersteuning bij de ontwikkeling van instrumenten voor communicatie over risico's aan burgers en bedrijven binnen het aandachtsgebied.

Onderzoek bronnen PFAS

Zoals 19 maart jl. met uw Kamer besproken (Kamerstuk 28 089, nrs. 78 en 86) naar aanleiding van de (aangehouden) motie Kröger⁸ wil ik een onderzoek naar de bronnen van PFAS⁹ laten uitvoeren. Voor het verder vormgeven van maatregelen om emissie en blootstelling aan PFAS te minimaliseren, is het wenselijk om een beter beeld te hebben van concentraties in producten en emissies vanuit deze producten naar het milieu. In de eerste fase van het onderzoek wordt onderzocht in welke productgroepen en afvalstromen het vooral relevant is om te meten. Met de uitkomsten worden vervolgens gericht producten en afvalstromen bemonsterd. Het onderzoek zal naar verwachting eind 2020 afgerond zijn en biedt dan aanknopingspunten voor nationale en Europese beheersmaatregelen.

Met deze brief heb ik u een beeld gegeven van de voortgang van mijn acties in het kader van de beleidsaanpak Omgevingsveiligheid en Milieurisico's.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
S. van Veldhoven-van der Meer

⁸ Zie Kamerstuk 30 175, nr. 331

⁹ PFAS zijn poly- en perfluoralkylverbindingen, een omvangrijke groep stoffen waar zeer persistente, bioaccumulerende en toxische stoffen onder vallen.